

RAADSVOORSTEL

D/21/020164

Indiener: Rekenkamercommissie

Datum: 12 mei 2021

Portefeuillehouder(s): Wethouder de Regt

Portefeuille(s): Participatie

Contactpersoon: R. Freytag

Tel.nr.: 8416

E-mailadres: freytag.r@woerden.nl

Onderwerp:

Rekenkameronderzoek Participatie gemeente Woerden

Samenvatting:

De Rekenkamercommissie Woerden heeft onderzoek laten doen naar de participatietrajecten van de gemeente Woerden. Dat onderzoek heeft geresulteerd in aanbevelingen. Deze liggen nu voor.

Gevraagd besluit:

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van het door de Rekenkamercommissie uitgebrachte onderzoeksrapport naar Participatie binnen gemeente Woerden.
2. Het college opdracht te geven om de volgende aandachtspunten te bestendigen in het door de raad vast te stellen participatiekader:
  - I. Er is samenhang tussen het participatieproces met inwoners en het besluitvormingsproces in de raad.
  - II. De raad bepaalt per vraagstuk of participatie gewenst is. Als dit het geval is, wordt een participatieplan vastgesteld in de raad met daarin de volgende elementen:
    - a. de reden waarom het vraagstuk zich leent voor participatie;
    - b. de doelen van het participatietraject;
    - c. de reikwijdte van het vraagstuk dat wordt voorgelegd aan inwoners;
    - d. de invloedsruimte van participanten;
    - e. de kaders en spelregels die vooraf moeten worden meegegeven;
    - f. de groepen inwoners die moeten worden betrokken en hoe om te gaan met groepen die (a) niet worden betrokken of (b) wel worden betrokken maar zich niet binnen het speelveld van participatie willen bewegen;
    - g. afspraken maken wat te doen als participanten er niet uitkomen
    - h. hoe te zorgen voor een goede en gelijke informatiepositie voor betrokken inwoners;
  - III. Er komt in de toekomst een participatiekader 2.0 met daarbij aandacht voor:
    - a. Er wordt een visie ontwikkeld op overheidsparticipatie waarbij duidelijke keuzes gemaakt worden bij welke maatschappelijke opgaven overheidsparticipatie gewenst is. Deze opgaven worden overzichtelijk- en behapbaar gemaakt voor de samenleving.
    - b. Meer proactief in spelen op initiatieven uit de samenleving;
    - c. Per kerninstrument van de omgevingswet [omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsvergunning] een werkwijze vastgesteld voor participatie zodat de rol van de raad binnen deze wet hanteerbaar wordt.

Inleiding

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

Binnen de gemeenteraad van Woerden is participatie met enige regelmaat onderwerp van gesprek. De raad van Woerden heeft het college gevraagd om een participatiekader te ontwikkelen om kaders te kunnen stellen voor participatie. De rekenkamercommissie heeft daarop besloten een onderzoek over participatie uit te laten voeren om de raad handvatten te bieden voor het participatiekader.

Hoe is dit voorstel tot stand gekomen?

De rekenkamercommissie heeft bureau Partners+Pröpper opdracht gegeven dit participatieonderzoek uit te voeren. Het onderzoeksbureau heeft de algemene beleidsregels en kaders voor participatie onderzocht en hierbij specifiek gekeken naar 5 casus. Drie van de casus gaan over inwonerparticipatie, hierbij ligt de besluitvorming bij de gemeente en deze vraagt de samenleving om te participeren. De drie inwonersparticipatietrajecten zijn Brug Woerden-West, Nassaukade en Verkeersvisie. De andere twee participatietrajecten die het onderzoeksbureau bekeek, zijn overheidsparticipatie trajecten. Hierbij ligt het initiatief bij de samenleving en deze vraagt de overheid om te participeren. De twee overheidsparticipatietrajecten zijn Leidse straatweg en Sleutelclub Kamerik. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een documentstudie, vragenlijsten, focusgroepen en individuele gesprekken. De doelgroepen die hierbij betrokken waren, zijn inwoners die deelgenomen hebben aan een participatietraject, initiatiefnemers, ambtenaren en raadsleden. Het is standaard procedure voor de rekenkamercommissie om als het onderzoek afgerond is deze af te stemmen met de betrokken ambtenaren en het college. De rekenkamercommissie heeft recent de reactie van het college ontvangen waarna dit raadsvoorstel is opgesteld. De positieve reactie van het college kan gelezen worden in de "*Reactie van het college op 'bestuurlijke nota participatie' van de Rekenkamercommissie*" (D21017657).

Wat willen we bereiken?

De rekenkamercommissie wil met dit raadsvoorstel de gemeenteraad handvatten en input geven voor het vaststellen van het participatiekader.

Argumenten

Het rekenkameronderzoek naar participatie heeft de volgende conclusies:

Afstemming tussen raad en straat

Met de inzet van inwoners- en overheidsparticipatie voorziet gemeente Woerden in een rolverschuiving tussen overheid en inwoners. Bij deze rolverschuiving is de gemeente telkens minder een regulerende overheid met een directieve houding en telkens meer een samenwerkingspartner met een coöperatieve houding.

Deze verschuiving is de afgelopen jaren ingezet en heeft effecten op de besluitvorming:

- a. Bij het ontwikkelen van plannen en beleid wordt binnen gemeente Woerden inwonersparticipatie aantoonbaar ingezet. Inwoners worden gestimuleerd om mee te denken en ideeën in te brengen. De inbreng van inwoners wordt zichtbaar meegewogen in de besluitvorming door het college en de raad.
- b. In het geval van overheidsparticipatie (inwonersinitiatieven) biedt de gemeente zichtbaar de helpende hand, en doet dat op verschillende manieren

Doordat de rolverschuiving van de gemeente ook de invloedssferen van de gemeenteraad raakt is het belangrijk om ervoor te zorgen dat er samenhang en afstemming is tussen het participatieproces en het proces in de raad (beslispunt 2.1.).

Duidelijkheid vooraf

De gemeente worstelt bij participatie wel met de vraag hoeveel ruimte inwoners te geven en wat dat betekent voor gemeentelijke besluitvorming. Zonder kaderstelling vooraf heeft de gemeente het gevoel de regie kwijt te raken. Zo is niet altijd duidelijk of men een deel van de inwoners wil horen of dat ook een deel besluitvorming uit handen wordt gegeven. Ook zijn de spelregels nu niet altijd

van te voren duidelijk waarbij de gemeente tussendoor moet bijsturen. Om dit te voorkomen is het belangrijk van te voren doelen, invloedsruimte en spelregels op raadsniveau vast te stellen (beslispunt 2.II.).

Initiatieven uit te samenleving

Om de rolverschuiving naar een meer faciliterende en coöperatieve overheid te versterken, zou de raad er goed aan doen om zich uit te spreken over welke maatschappelijke opgaven hij geschikt ziet voor initiatieven uit de samenleving. Bij deze maatschappelijke opgave kan de gemeente de samenleving actief uitnodigen om met initiatieven te komen en actief bijspringen waar er initiatieven in de samenleving opkomen. Voor het stimuleren van initiatieven in de samenleving is het belangrijk de opgave duidelijk en behapbaar te maken (beslispunt 2.III.).

Aan de andere kant kan de raad ook duidelijke aangeven bij welke maatschappelijke opgaven hij de regie van de gemeente gewenst is.

Aandachtspunten participatie

Inwoners beoordelen de mogelijkheden voor participatie overwegend als voldoende tot ruim voldoende. Ook is de uitvoering rondom inwoners- en overheidsparticipatie overwegend doeltreffend.

Er is echter ook nog voldoende ruimte voor verbetering. In het onderzoeksrapport komen de volgende aandachtspunten naar voren:

- De gemeente heeft moeite met participanten die zich onttrekken aan het participatieproces en hun eigen speelveld kiezen;
- De informatiepositie van participanten is niet gelijk;
- De gemeente is geneigd om de regie over te nemen bij overheidsparticipatie wanneer inwoners niet (direct) in staat zijn om tegengestelde belangen te overbruggen.

Deze aandachtspunten zou men kunnen voorkomen door van te voren in het participatieplan op te nemen hoe met deze situaties om te gaan (beslispunt 2.II.).

Omgevingswet

Ontwikkel in het kader van de nieuwe Omgevingswet de werkwijze ten aanzien van participatie verder door. Daar is alle ruimte voor want in deze wet is opgenomen dat participatie moet, niet hoe het precies moet.

Er ligt hierbij een opgave voor de raad om na te denken over zijn rol binnen de omgevingswet. De omgevingswet kent drie kerninstrumenten, de omgevingsvisie, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. Door de wensen en de rol van de raad te bespreken per kerninstrument kan een gedeeld beeld ontstaan over de rol van de raad binnen de omgevingsvisie (beslispunt 2.III.).

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Het raadsbesluit heeft geen directe financiële gevolgen.

Communicatie

Bij de publicatie van het rekenkamerrapport heeft de Rekenkamercommissie een persbericht uitgebracht.

Vervolgproces

Aan de raad wordt voorgesteld om het college opdracht te geven om de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie uit te voeren. Wanneer de raad dit besluit, heeft het college tot taak om het raadsbesluit uit te voeren en de raad kan controleren of dit daadwerkelijk wordt gedaan. De rekenkamercommissie zal het participatiekader met interesse afwachten en kan, na een aantal jaren, een vervolgonderzoek doen om te bepalen in hoeverre de door de raad overgenomen aanbevelingen zijn uitgevoerd. Aanvullend zal de commissie kritisch blijven volgen wat de stand van zaken van de opvolging van de aanbevelingen is en hierover rapporteren in haar jaarverslag.

Bevoegdheid raad:

In artikel 185 lid 4 van de gemeentewet is vastgelegd dat de Rekenkamer(commissie) een afschrift

---

van haar rapporten aan de raad (en het college) zendt. In lid 2 van hetzelfde artikel is vastgelegd dat de rekenkamercommissie de opmerkingen en bedenkingen, die zij naar aanleiding van haar bevindingen van belang acht, aan de raad (en het college) meedeelt. De rekenkamercommissie kan aan de raad of aan het college ter zake voorstellen doen. Door dit raadsbesluit te nemen geeft de raad formeel de opdracht aan het college om de aanbevelingen van de rekenkamercommissie uit te voeren.

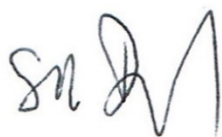

Bijlagen:

- D21020160 Ontwerp-raadsbesluit participatie
  - D21020154 Onderzoeksrapport Participatie
  - D21017649 Bestuurlijke nota Participatie
  - D21017657 Reactie van het college op 'bestuurlijke nota participatie' van de Rekenkamercommissie
-

De indiener:

Voorzitter rekenkamercommissie,

drs. S.H. Dijk